16/7

מדינת ישראל
משרד המשפטים

ייעוץ וחקיקה
י"א שבט תשס"ז
30 ינואר 2007

הנדון: מצע לדיון במסגרת ישיבה 6 של צוות המשנה לעיצוב תוכנית לאומית למאבק בסחר למטרות זנות

ביום 4 לפברואר יתכנס הצוות בשעה 11:00 בבוקר במשרדי ברחוב הלל 6 קומה 5.

ברצוני לקבוע עוד 3 ישיבות ליתר בטחון. אבקש מכם להודיע לי בעוד מועד מה מבין התאריכים הבאים נוחים לכם. לצערי אין ניתן לתאם ברמת הדקדוק שנעשה בעבר לאור העדר מזכירות בשלב זה. על כן אודה לכם אם תנסו לבוא לקראתנו. התאריכים החלופיים הם:

1. 18 בפברואר או 20 בפברואר בשעה 10:30 או 11:00.
2. 6 למרץ או 7 למרץ בשעה 10:30 או 11:00.
3. 19 במרץ או 20 במרץ בשעה 10:30 או 11:00.
4.

בשל העדרותה של נציגת הפרקליטות, עו"ד ענת חולתה, לא נדון בספיחים שנותרו מנושא האכיפה הפעם , אלא נתמקד במישור ההגנה.

מישור ההגנה

א. דירות מעבר – יש מקרים שבהם קורבנות סחר מוכנות לשהות מחוץ למקלט, אך אינן מוכנות לנהל חיים עצמאיים לגמרי. מקרים אלה מתעוררים בייחוד כשקורבן סחר מקבלת אשרת שהייה בארץ לאחר תקופת שהותה במקלט. צוות בין משרדי הכולל נציגי ארגונים לא ממשלתיים נפגש מספר פעמים כדי לגבש מודל. בנוסף לכך, ארגון אמנסטי הכין מודל לענין זה. צוות זה אינו מתבקש לדון בפרטי התוכנית, אלא לחוות דעתו אם מן הראוי לשימה כיעד.

ב. עובדים סוציאליים במתקני המשמורת – כל עוד קורבנות סחר שוהות במתקני משמורת, יש צורך לשבץ עובדים סוציאליים באותם מתקנים לצורך תמיכה בקורבנות וזיהוי הקורבנות.

ג. **בניית מערך זיהוי של קורבנות סחר** – כיום אין מערך מובנה לזיהוי קורבנות סחר. יש כלי עזר בדמות הנחיות משטרה וטופס שהוכן במסגרת נוהל לגבי הענקת סיוע משפטי ובהם סממנים חיצוניים המצביעים לכאורה על קורבן סחר. לפי נוהל שהתגבש היום, נשים עם סממנים חיצוניים אלה, מועברות ישירות למקלט ולא למתקני המשמורת. עם זאת, ספק אם די בכך, וזאת משתי סיבות:

א. לא כל קורבנות הסחר מזוהות על ידי אנשי רשויות אכיפת החוק המאתרים אותן, אלא מטבע הדברים, יש נשים המגיעות למתקני המשמורת, ללא שזוהו לפני כן. תחקיר יסודי מתבצע רק על ידי נציגי הארגונים הלא ממשלתיים בצורה נקודתית במתקני המשמורת ויש פנים לחשוש שתהליך זה אינו מכסה את כל קורבנות הסחר במתקנים.

ב. לאחרונה, בעקבות האכיפה הנחושה של המשטרה, הסחר ירד לדירות דיסקרטיות ולמשרדי ליווי, שבהם רוב הנשים מצויידות עם תעודות זהות ישראליות. מצב חדש זה מציב אתגר חדש, שכן הסממנים ששלטו בכיפה בעבר, אינם תמיד מועילים לזהות קורבנות. למשל, כיום, לא כל הקורבנות מגיעות דרך גבול מצרים, אלא יש שהן מגיעות דרך נמלי התעופה והים כשהן מצויידות עם תעודות זהות מזוייפות או מגיעות ב"זהות שאולה".

לאור דברים אלה, יש צורך במערך זיהוי מובנה שישרת את רשויות אכיפת החוק ואת הגורמים המושיטים הגנה לקורבנות סחר. כדי לבנות מערך כזה, יש צורך להעזר בחומר מחו"ל ובמיומנות של הארגונים הלא ממשלתיים. שוב, אין על הצוות הזה לדון בתוכן של המערך, אלא לחוות דעתו אם מערך מובנה כזה הוא יעד ראוי.

ד. **חזרה בטוחה של קורבנות סחר לארצות המקור שלהן** – יש לשקול בניית מערך שידאג להחזיר כל קורבן סחר למדינת המוצא שלה תוך דאגה לבטחונה ונסיון להבטיח תוכנית שיקום שם בשיתוף ארגונים לא ממשלתיים בארצות המוצא. מהלכים אלה נעשים על ידי המקלט לקורבנות הסחר עבור נשים ששהו שם כמו גם על ידי הארגונים הלא ממשלתיים במקרים מסויימים, אך עדיין יש קורבנות סחר המורחקות ללא שנעשה נסיון להחזירן בדרכי שיקום. הג'וינט קבל מענק מארצות הברית כדי להכין תוכנית להכשרת נשים למקצועות שעשויים לסייע לשיקומם בארצות המקור, לחזרתן הבטוחה לאותן ארצות תוך שיתוף פעולה עם ארגונים לא ממשלתיים והמקלט לקורבנות הסחר.

ה. **מתורגמנים בצמתים מרכזיים** – מעיקרי הענין עבור קורבנות סחר הוא לדעת את זכויותיהן ולהיות מסוגלות לבטא את עמדתן. לפיכך חשוב שיהיו מתורגמנים בצמתים מרכזיים ובכללם – בפני ממונה על בקורת גבולות, בפני בית הדין למשמורת, בחקירה משטרתית ובבתי המשפט. **נושא זה כבר נדון והוחלט לכללו בהמלצות הצוות. הוא מובא כאן כדי שהתמונה הכוללת תהיה ברורה.**

רח' הלל 6, קומה 5, י-ם • טלפון: 02-6240425 • פקס: 02-6467930
מייל: rachelg@justice.gov.il

ו. העדת קורבנות סחר שלא בפני הנאשם במקרים מתאימים – על פי תיקון לחוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים), התשי"ח – 1957, בית המשפט מוסמך להעיד קורבן סחר בבני אדם לעיסוק בזנות שלא בפני הנאשם בהתקיים תנאים מסויימים. ממידע שנתקבל מהפרקליטות, מסתבר שטרם היו מקרים כאלה. יש לשקול לעודד העדה כזו במקרים מתאימים בהתאם לאמור בהנחייה 2.2 של פרקליט המדינה בענין אכיפה בעבירות הנלוות לעיסוק בזנות.

ז. יישום התוכנית להגנת עדים לפי החלטת הממשלה מיום 4 לינואר 2005 – תוך המתקדות באוכלוסיית קורבנות הסחר הנוטה להיות חשופה לאיומים.

ח. העלאת מודעות של פרקליטים ושופטים לכלל שיש לפסוק פיצוי פלילי לפי סעיף 77 לחוק העונשין וייעול תהליך קבלתם – לפי חוק איסור סחר בבני אדם (תיקוני חקיקה), התשס"ז – 2007, ככלל על בתי משפט לפסוק פיצויים לקורבנות סחר בבני אדם. בשל החידוש שבחוק, יש לשקול העלאת מודעות של פרקליטים ושופטים לסעיף זה. כמו כן, נתגלעו בעיות טכניות לענין קבלת הפיצויים מקום שהם נפסקו. יש לשקול לפעול עם הנהלת בתי המשפט כדי לייעל את תהליך קבלתם.

בנדון יצויין שבעקבות ישיבה עם הנהלת בתי המשפט הוחלט בהקשר זה:

1. **מנהל בתי המשפט יפיץ מסמך שהכנתי בדבר החידושים של החוק החדש ובכללם הכלל לפצות קורבנות סחר. המסמך הועבר ויופץ לשופטים לאחר שעבר תיקונים מצד הנהלת בתי המשפט.**
2. **מנהל בתי המשפט פועל כדי לרענן את נוהל תשלום הפיצויים דרך בית משפט עליון בירושלים כדי להתגבר על הבעיה של שיקים משורטטים ולאפשר תשלום במזומן או על ידי שיק לא משורטט.**
3. **אשר לפיצויים עבור נשים שחזרו למדינות המוצא, מנהל בתי המשפט הציע לקיים התייעצות אם אין מקום להסדיר ענין זה באופן כללי לכל השוהים החוקיים והבלתי חוקיים שחזרו לארצות המוצא. הוחלט שאפנה למנכ"ל משרד המשפטים לכנס ישיבה לענין זה.**

ט. חקיקת מגן – יש לשקול קידום וייזום חקיקה ותקנות שמטרתן להגן על קורבנות הסחר ולתת להן גישה לערכאות ולמשל תקנות הפוטרות מאגרת בתי משפט.

י. **טיפול רפואי לקורבנות סחר ששוהות מחוץ למקלט לקורבנות הסחר** – בעוד שנשים השוהות במקלט מקבלות טיפול רפואי מקיף, נשים שאינן שוהות במקלט זוכות לביטוח רפואי רק אם מעבידיהן דואגים לכך. כמו כן, ביטוח זה מוגבל ואינו מכסה ככלל תופעות

רח' הלל 6, קומה 5, י-ם • טלפון: 02-6240425 • פקס: 02-6467930
מייל: rachelg@justice.gov.il

רפאויות הנובעות ממצב רפואי קודם. לאור דברים אלה, יש לשקול הסדר שלפיו קורבנות כאלה יזכו לטיפול רפואי לפי מינימום שיוצב.

אבקש להדגיש שאין במצע לדיון זה כדי למצות, אלא נשמח להצעות נוספות, להערות ולהסתייגויות, ככל שאלה עשויות לדרבן את המאבק בסחר בבני אדם למטרות זנות.

בברכה,

רחל גרשוני
מתאמת בין משרדית בנושא
המאבק בסחר בבני אדם

רח' הלל 6, קומה 5, י-ם • טלפון: 02-6240425 • פקס: 02-6467930
מייל: rachelg@justice.gov.il